

Financiële en maatschappelijke schade coronamaatregelen bij sportevenementen

Jelle Schoemaker, Martijn Kamper, Bertrik Berfelo, Job Gulikers, Willem de Boer

Juli, 2020

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
1. Inleiding	2
Afbakening begrippen	3
Aanpak onderzoek.....	4
2. Financiële schade	6
2.1. 'hallmark' sportevenementen	6
2.2. Hardloopevenementen.....	7
2.3. Wielerevenementen	8
3. Maatschappelijke effecten	9
3.1 Gezondheid	9
3.2 Plezier.....	10
4. Conclusie	12
Geraadpleegde bronnen	14
Bijlage 1 Grootschalige evenementen.....	15
Bijlage 2 Hardloop- en wielerevenementen.....	16

Financiële en maatschappelijke schade van coronamaatregelen bij sportevenementen

Foto voorkant: Pixabay

Contactpersoon: Jelle Schoemaker

Sports & Economics Research Centre (SERC)

HAN University of Applied Sciences (HAN)

i: www.sporteconomie.nl

e: Jelle.Schoemaker@han.nl

Het Sports & Economics Research Centre van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen is gespecialiseerd in economische impactanalyses, beleidsevaluaties en maatschappelijke kosten- en batenanalyses van sport en bewegen.

1. Inleiding

- ▶ Op 15 maart 2020 kondigde het kabinet ingrijpende maatregelen aan om verdere verspreiding van het coronavirus te beperken. Daarbij gold onder andere dat het organiseren van evenementen, laten ontstaan en deelname aan samenkomsten en gemakkelikheden verboden zijn. Vanaf 1 juni 2020 mochten weer samenkomsten plaatsvinden van maximaal 30 personen. Per 1 juli 2020 werden evenementen weer toegestaan met een ongelimiteerd aantal deelnemers of bezoekers zolang zij op 1,5 meter afstand van elkaar blijven. Tijdens het sporten, gelden deze afstand niet.
- ▶ Deze maatregelen hebben verregaande gevolgen gehad voor de organisatie van sportevenementen. Zonder uitzondering zijn deze, vanaf het eerste moment waarop de maatregelen werden aangekondigd, geannuleerd, verplaatst of anders georganiseerd. Hierdoor hebben veel evenementenorganisaties forse financiële schade opgelopen. Daarnaast heeft het ontbreken van sportevenementen negatieve invloed op ons sportgedrag en missen veel Nederlanders het plezier dat deze evenementen ze brengt. De maatschappelijke schade lijkt daarmee aanzienlijk. Over de omvang van deze schade is nog weinig duidelijk. **Het doel van dit onderzoek is daarom om zicht te geven op de financiële en maatschappelijke effecten van het wegvallen van het aanbod van sportevenementen door de coronacrisis.**
- ▶ Sportevenementen hebben, afgaande op het bereid via de (sociale) media en het grote aantallen bezoekers en deelnemers, ‘van zichzelf’ waarde voor de samenleving. Bovendien is de tevredenheid van bezoekers hoog en waar gemeten is de lokale bevolking overwegend trots (Nederlandse Sportraad, 2017). Zij hebben bovendien niet alleen een recreatieve functie, maar zorgen ook het psychologische welzijn van een groot aantal individuen, spelen een belangrijke rol bij het bevorderen van gezond gedrag, bieden werkgelegenheid aan een groot aantal mensen en kunnen een positieve erfenis achterlaten in de samenleving (WHO, 2020).
- ▶ Deze rapportage brengt de financiële en maatschappelijke gevolgen van de coronacrisis voor de sportevenementen van 2020 in kaart. Er wordt nagegaan welke sportevenementen geannuleerd zijn, welke financiële schade daarbij hoort en welke omvang de effecten hebben die we kunnen toerekenen aan deze evenementen.
- ▶ Omdat de sportevenementen markt behoorlijk divers, onder meer qua schaal, type en sportdiscipline, is een goed overzicht van de effecten voor de hele markt een hele opgave. Daarom hebben we er voor gekozen om ons te concentreren op drie groepen sportevenementen: (1) de grootste ‘hallmark’ sportevenementen van 2020; (2) de hardloopevenementen van 2020; en (3) de wielersportevenementen van 2020. Daar waar de eerste categorie vooral gericht is op het aantrekken van bezoekers, gaat het bij de laatste twee juist om deelnemers.

Afbakening begrippen

- ▶ Evenementen zijn er in alle soorten en maten. Ze worden veelal georganiseerd door sportverenigingen, particulieren, stichtingen en commerciële organisaties en verschillen enorm in omvang en reikwijdte. Er is geen totaaloverzicht van het aantal (sport)evenementen in Nederland doordat vele kleine evenementen nauwelijks geregistreerd (hoeven te) worden. Dit heeft consequenties voor het in kaart brengen van de financiële en maatschappelijke schade. De gevolgen van de coronamaatregelen zullen echter het zwaarst wegen bij de grote sportevenementen. Daarom kijken wij in eerste instantie naar de zogenaamde *hallmarkevenementen*. Dat zijn de grootste sportevenementen in Nederland (zowel incidenteel als jaarlijks terugkerend). Deze analyse is aangevuld met een inschatting van 2.000 hardloopevenementen en 2.500 wielertoertochten. Ten opzichte van de hele sportevenementensector ontbreekt dus nog een substantieel deel, waaronder wandelevenementen, obstakel runs, tennistoernooien, triatlons etc. Hiermee dient rekening gehouden te worden bij de interpretatie van de cijfers en een veralgemenisering van de resultaten voor de gehele (sport)evenementensector is niet eenvoudig te maken.
- ▶ Wanneer we het hebben over schade, bedoelen we de financiële en maatschappelijke effecten die de coronamaatregelen hebben veroorzaakt. Hierbij vergelijken we de werkelijke situatie van het

voorjaar van 2020 in Nederland met een (hypothetische) situatie waarin er geen uitbraak zou zijn geweest van het COVID-19 virus. De financiële schade heeft betrekking op de kosten die organisatoren hebben gemaakt waar (nu) geen inkomsten tegenover staan. Daardoor blijven organisatoren met een verlies zitten die ze uit eigen middelen moeten bekostigen. Dit kan veel sportevenementen in de (financiële) problemen brengen. Een manier om hier mee om te gaan is door deelnemers, bezoekers, sponsors en overige begunstigen te vragen hun eerder gemaakte bijdrage niet terug te vragen maar door te schuiven naar de volgende editie. Daarbij wordt de huidige liquiditeitspositie van de sportorganisaties tijdelijk verbeterd. Echter levert dit geen compensatie voor het verlies omdat in het volgende jaar opnieuw kosten moeten worden gemaakt om het evenement te kunnen organiseren.

- ▶ De maatschappelijke schade heeft in dit onderzoek betrekking op effecten voor bezoekers en deelnemers aan de sportevenementen. Hierbij denken we aan gezondheidseffecten en het plezier en geluk die deze groepen ervaren. Andere effecten, zoals sociale cohesie, trots, culturele of historische betekenis maar ook negatieve effecten zoals overlast laten we in deze rapportage buiten beschouwing omdat daar beperkt gegevens over beschikbaar zijn.

Aanpak onderzoek

- ▶ Het onderzoek is grotendeels gebaseerd op eigen onderzoek uit het verleden en evaluaties die gedaan zijn door andere hogescholen en onderzoeksinstituten. Daarnaast zijn secundaire data uit internetbronnen gebruikt die een indicatie kunnen geven van de financiële en maatschappelijke schade. Voor de grootste 'hallmark' sportevenementen maken we onder meer dankbaar gebruik van de top 50 die Respons in kaart heeft. Uit dit overzicht zijn de hardloopen wielerevenementen gehaald om daar een aparte analyse voor uit te voeren samen met de kleinere hardloopen- en wielerevenementen. Ook hebben we het deel over aanverwante feesten (zoals Vierdaagsefeesten en Zwarte Cross) en evenementen die toch niet in 2020 plaats zouden vinden eruit gehaald. Eenmalige sportevenementen die stonden gepland voor 2020, zoals het EK Voetbal in Amsterdam, start van de Vuelta in Utrecht, Invictus Games in Den Haag of het WK Frisbee in Friesland zijn juist aan de lijst toegevoegd. In bijlage 1 is een lijst opgesteld van d 32 sportevenementen die we meenemen in dit onderzoek. Voor elk van deze evenementen is een indicatie gemaakt van de omzet door kranten, tijdschriften, blogs en onderzoeksrapporten te raadplegen. Wanneer dit niet mogelijk was, is een inschatting gemaakt op basis van deelnemers/bezoekersaantallen en andere gegevens, zoals ticketprijzen.
- ▶ Bij hardloopevenementen zijn 17 grote hardloopevenementen naast elkaar gezet. Voor de kleinere hardloopevenementen is op basis van het totaal aantal deelnemingen een inschatting gemaakt van de kosten. Voor de wielersport is dit op dezelfde wijze aangepakt waarbij 13 bekende wielerevenementen apart zijn geanalyseerd (zie bijlage 2).
- ▶ Omdat we vaak niet beschikken over de precieze financiële gegevens van sportevenementen, hebben we een inschatting moeten maken van de mogelijke schade die de coronamaatregelen hebben veroorzaakt. Daarbij onderscheiden we drie fases, waarbij beschreven wordt van welk deel van de exploitatie er geen inkomsten zijn binnengehaald.
- ▶ De eerste fase loopt vanaf de aankondiging van de maatregelen (15 maart) tot 1 juni. In deze fase werden evenementen redelijk verrast door het virus en waren een groot deel van de kosten al gemaakt. Teruggave van bezoekerstickets is daarbij een wettelijke verplichting. Wel kan het zijn dat evenementen een bezoek voor volgend jaar voorstellen. Hiervoor moet een organisatie later opnieuw kosten gaan maken en dus rekenen we in deze fase 100% van de kosten toe aan de financiële schade van de coronamaatregelen.
- ▶ De tweede fase loopt van 1 juni tot 1 september. Lange tijd heeft de overheid bijeenkomsten van meer dan 30 personen (en na 1 juli meer dan 100 personen) verboden. Vanaf 1 juli mogen

sportevenementen weer georganiseerd worden zolang er voldoende afstand wordt gehouden. Bijna alle organisatoren hadden hun evenementen al geannuleerd of gaan op kleinere schaal iets organiseren. Daarom nemen we ook hier 100% van de kosten mee als verlies. In de conclusie proberen we voor deze fase wel een voorzichtige inschatting te maken van mogelijke besparingen die gerealiseerd zijn, doordat hierop tijdig geanticipeerd kon worden.

- ▶ De laatste fase loopt vanaf 1 september tot het einde van het jaar (31 december). Hoewel de overheid vanaf 1 juli toestaat om evenementen te organiseren is er nog veel onduidelijkheid over de doorgang van sportevenementen na 1 september. Enkele organisatoren hebben hun evenement voor deze periode al afgelast terwijl anderen proberen met een verminderde deelnemers- of bezoekerscapaciteit, alsnog door te gaan. Daarnaast kan het goed zijn dat sommige organisatoren hun evenementen alsnog gaan annuleren omdat het niet mogelijk, wenselijk of rendabel is om de bezoekers of deelnemers op 1,5 meter afstand van elkaar te houden. Vandaar dat we deze (mogelijke) schade apart zullen benoemen. Voor nu hebben we deze financiële schade geschat op 50% van hun gezamenlijke kosten omdat sommige evenementen wel zullen doorgaan (op kleinere schaal) en anderen niet.
- ▶ De financiële schade wordt voor een deel opgevangen door besparingen en steunmaatregelen vanuit de overheid.

Organisatoren met betaalde werknemers kunnen gebruik maken van de Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren (TOGS) en de Tijdelijke Noodmaatregelen Overbrugging voor Werkbehoud (NOW). Binnen deze TOGS regeling krijgen ondernemers die getroffen zijn een eenmalige tegemoetkoming van €4.000 euro. Bij de NOW-regeling kan een ondernemer die een omzetverlies verwacht van minimaal 20 procent bij het UWV voor een periode van drie maanden een tegemoetkoming in de loonkosten van maximaal 90% aanvragen. In hoeverre de evenementensector hier gebruik van heeft gemaakt is nog onbekend en daarom doen we in de conclusie een grove inschatting.

2. Financiële schade

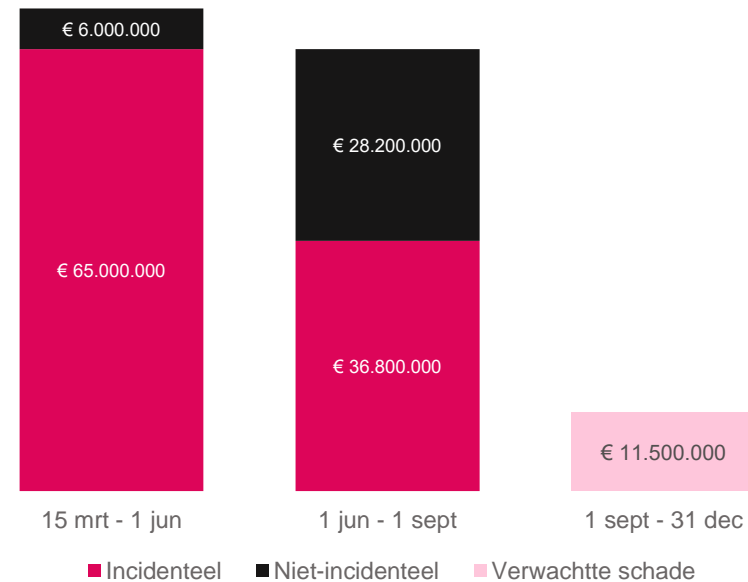
- ▶ Financiële schade ontstaat doordat inkomsten zijn misgelopen terwijl er wel kosten zijn gemaakt. Daardoor blijven organisatoren met een verlies zitten. We hebben geprobeerd deze financiële schade van de 'hallmark' sportevenementen (2.1), de hardloopevenementen (2.2) en wielerevenementen (2.3) zo goed mogelijk in beeld te brengen.

2.1. 'hallmark' sportevenementen

- ▶ Van de 32 'hallmark' sportevenementen in Nederland zijn er op dit moment 21 geannuleerd (peildatum 1 juli 2020). Een groot deel van deze evenementen zou hebben plaatsgevonden tussen 15 maart en 1 juni (zie bijlage 1 voor lijst van evenementen).
- ▶ De coronamaatregelen hebben in de eerste fase voor naar schatting 71 miljoen euro aan financiële schade gezorgd. Dit kwam met name door het verplaatsen van de Dutch Grand Prix in Zandvoort en de Invictus Games in Den Haag.
- ▶ In de tweede fase (1 juni tot 1 september) schatten we dat nog eens 65 miljoen euro aan financiële schade wordt veroorzaakt door de maatregelen. Dit komt met name door het verplaatsen van het EK Voetbal in Amsterdam en de start van de Vuelta in Utrecht maar ook het o.a. annuleren van jaarlijks terugkomende evenementen als TT Assen, Vierdaagse in Nijmegen, CHIO in Rotterdam, Libema Open en de Sneekweek.

- ▶ In de derde fase (na 1 september 2020) worden er minder grootschalige sportevenementen in Nederland georganiseerd. Inmiddels is bekend dat de Military Boekelo en de KLM Open een jaar overslaan maar dat bijvoorbeeld de Nations League (waarschijnlijk) wel wordt georganiseerd met publiek. Dit zal dan met een lagere capaciteit zijn dan gewenst, om drukte te voorkomen. We schatten in dat daarmee nog zo'n 11,5 miljoen euro aan financiële schade bijkomt.

Financiële schade 'hallmark' sportevenementen

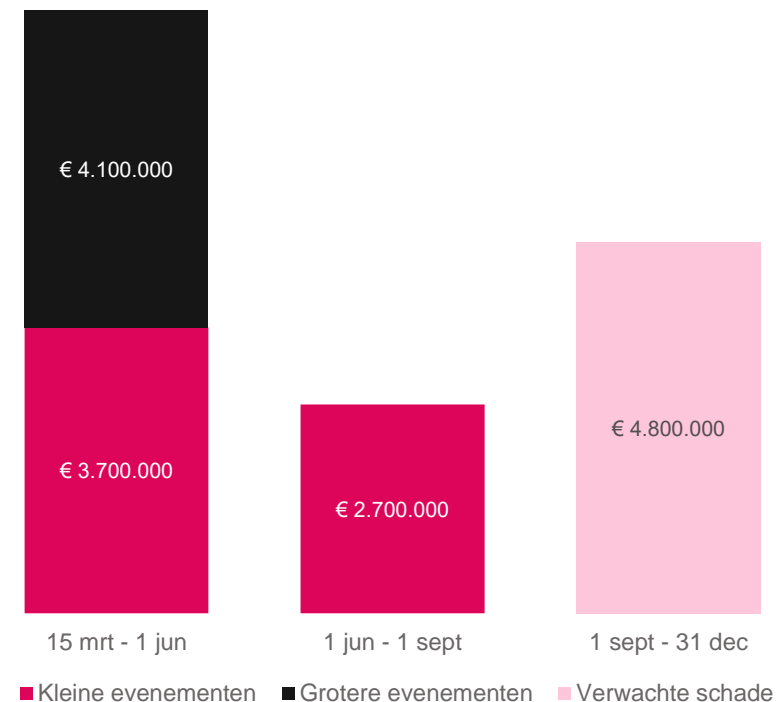

2.2. Hardloopevenementen

- ▶ Nederland kent naar schatting ongeveer 2.000 hardloopevenementen. Deze verschillen sterk in soort en omvang. Van lokale stratenloopjes, adembenemende trailruns, sfeervolle dorpswedstrijden en massale marathons. Soms worden ze georganiseerd door een commerciële partij maar vaak is het een particulier initiatief in de vorm van stichtingen of als een verlengstuk van verenigingen.
- ▶ Van 17 grote hardloopevenementen zijn momenteel 9 evenementen afgelast (zie bijlage 2). Zeven van deze evenementen vonden plaats in de eerste fase. Geschat wordt dat deze evenementen gezamenlijk een financiële schade van ruim 4,1 miljoen euro hebben gehad.
- ▶ Op basis van de hardloopkalender hebben we kunnen vaststellen dat tot tussen 15 maart en 1 juni ongeveer een derde van de kleinere hardloopevenementen zijn afgelast. Op basis van inschrijfgelden en deelnemersaantallen schatten we in dat daarmee zo'n 3,7 miljoen euro aan financiële schade is ontstaan.
- ▶ In de periode 1 juni tot 1 september zijn er minder hardloopevenementen en worden geen van de 17 grotere sportevenementen georganiseerd. Vandaar dat de financiële schade in deze periode naar schatting rond de 2,7 miljoen euro ligt.
- ▶ In de derde fase (na 1 september) staan er nog relatief veel hardloopevenementen op de planning. Tot nu toe zijn alleen de

Tilburg Ten Miles en de Dam tot Damloop afgelast. Andere hardloopevenementen bereiden zich veelal voor op een aangepaste editie met meer ruimte op het parcours. Vandaar dat wij verwachten dat daarmee nog eens 4,8 miljoen euro aan financiële schade bijkomt.

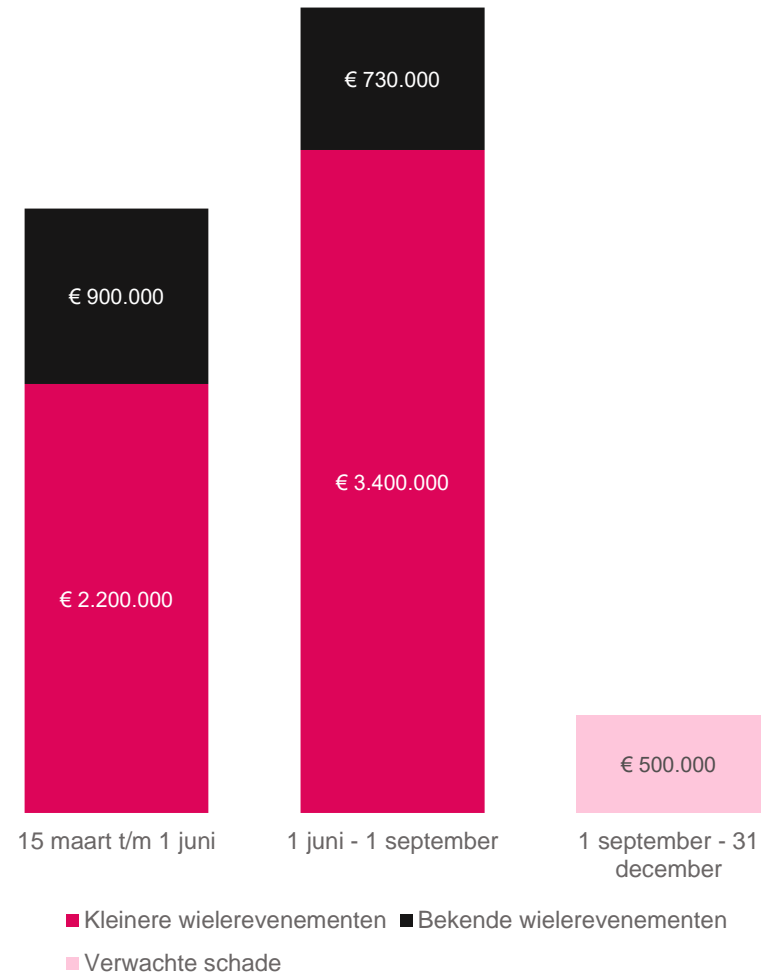
Financiële schade hardloopevenementen

2.3. Wielerevenementen

- ▶ Nederland kent ongeveer 2.500 recreatieve wielertoertochten (inclusief MTB).
- ▶ Uit gegevens van de NTFU blijkt dat er jaarlijks ongeveer 1.5 miljoen keer wordt meegedaan aan een toertocht of wielerevenement. Uit de wielerafgenda blijkt verder dat bijna een derde van de wielerevenementen tussen 15 maart en 1 juni plaats had moeten vinden. Omdat deze vanwege de coronamaatregelen niet zijn doorgegaan is er een financiële schade van ongeveer 3,1 miljoen euro financiële schade ontstaan. Een deel hiervan betreft inkomstenderving voor wielersclubs en annulering of verschuiving bij commerciële organisatoren zoals Golazo, Le Champion en de toerversie van de Amstel Gold Race (zie bijlage 2).
- ▶ Tussen 1 juni en 1 september vallen ongeveer 45% van de wielerevenementen waarbij de coronamaatregelen voor 4,2 miljoen euro aan financiële schade zorgen. Deze periode betreft de drukste periode op de wielerkalender 2020 waarbij tevens een aantal grote wielerevenementen gepland zijn. Hierdoor is de financiële schade in deze periode aanzienlijk groter.
- ▶ In de derde fase (na 1 september) kunnen vooralsnog veel wielerevenementen doorgaan, wanneer zij voor meer ruimte rondom start/finish zorgen. Vanwege de beperkte capaciteit verwachten wij dat er nog eens een half miljoen euro aan financiële schade bijkomt.

Financiële schade wielerevenementen

3. Maatschappelijke effecten

- ▶ Het niet kunnen organiseren van sportevenementen heeft naast financiële schade ook een maatschappelijke schade. De belangrijkste effecten zijn te verwachten op het gebied van gezondheid (3.1) en het plezier dat een collectieve ervaring met zich meebrengt (3.2). De culturele, historische en sociale waarde zijn lastig te kwantificeren maar gelden ook als belangrijke effecten die waardevol zijn voor de samenleving.

3.1 Gezondheid

- ▶ Deelnemen aan sportevenementen brengt zowel positieve als negatieve gezondheidseffecten met zich mee. Door het trainen in de voorbereiding worden mensen voor langere tijd actief. Soms gaat dit echter gepaard met blessures. In eerder onderzoek bij de Marikenloop is vastgesteld dat ongeveer een derde van de deelnemers extra gaat trainen, waarvan de helft niet aan de Fitnorm van 60 minuten intensief bewegen voldeed (Schoemaker & van Genderen, 2017). Door de voorbereiding gingen ze gemiddeld ongeveer 9 weken lang één uur extra bewegen.
- ▶ Onderzoek van de Radboud Universiteit (2020) laat zien dat bijna de helft van deelnemers van de Zevenheuvelenloop het tijdens de

¹ Uit onderzoek van Hover & Hoeijmakers (2018) blijkt dat er 345.000 hardlopers zijn die gemiddeld 4,3 keer per jaar meer doen aan een hardloopevenement. Uit Wielersportmonitor (2017) blijkt dat van de 849.000 wielrenners (incl. MTB) 69% deelneemt aan toertochten. Dat zijn 585.000 wielrenners.

coronacrisis lastiger vindt om beweegdoelen te stellen. De afgelastingen van sportevenementen hebben ervoor gezorgd dat ongeveer 22% minder is gaan bewegen. Wanneer we aannemen dat bovenstaande resultaten voor alle deelnemingen¹ (fietsen en hardlopen) gelden en ongeveer de helft (van die 22%) hierdoor niet meer aan de beweegnorm voldoet, komen we tot naar schatting 100.000 Nederlanders die te weinig zijn gaan bewegen doordat deze sportevenementen niet doorgingen.

Gezondheid	Hardlopen	Wielrenners	Totaal
# deelnemers ¹	345.000	585.000	930.000
# minder gaan bewegen	75.900	128.700	204.600
# onder fitnorm	37.950	64.350	102.300
# add. beweegminuten	9.000.000	15.000.000	24.000.000
# QALY	67	111	178
Gezondheidswaarde	€ 3.300.000	€ 5.600.000	8.900.000

- ▶ Omdat voor de meeste breedtesportevenementen wel wat, maar geen hele uitgebreide voorbereiding nodig is, schatten we de voorbereidingsduur op gemiddeld 4 weken en dat er 60 minuten per week extra getraind wordt in voorbereiding op het evenement. Dan zou dit gaan om 24 miljard additionele beweegminuten die in de voorbereidingen anders gedaan zouden worden.

- ▶ In totaal dragen deze minuten bij aan 178 extra gezonde levensjaren (QALY's)². Wanneer elk jaar in goede gezondheid gewaardeerd wordt met 50.000 euro (zoals gebruikelijk is in dit soort onderzoek), gaat het om een verlies van ongeveer 8,9 miljoen euro aan gezondheidswaarde.

3.2 Plezier

- ▶ Dat een collectieve ervaring zoals bij sportevenementen voor veel plezier kunnen zorgen is niet moeilijk voor te stellen. Echter is weinig onderzoek gedaan naar de waarde die mensen daarbij ervaren. Wanneer mensen na afloop tevreden zijn over hun deelname aan een sportevenementen, kunnen we erop vertrouwen dat de opgeleverde waarde, hoger is dan de kosten die ze daarvoor hebben gemaakt. Daarmee zou de waarde per persoon dus minimaal de inschrijfgelden moeten bedragen. Voorzichtig kunnen we ervan uitgaan dat het plezier gemiddeld wel een stuk hoger ligt dan de inschrijfgelden. Vandaar dat we in deze studie de aanname doen, dat de persoonlijke waarde van het bezoeken van of deelnemen aan een sportevenementen minimaal even groot is als de kosten die zij daarvoor maken. We nemen aan dat de gemiddelde prijs voor deelname zowel voor een breedtesport

hardloop- als wielerevenement gemiddeld 6 euro per deelname is. De maatschappelijke waarde ligt dus op minimaal hetzelfde niveau.

- ▶ Bij de hardloop- en wielerevenementen gaan we uit van 1,8 miljoen deelnemingen³. Met een gemiddelde deelnemersbijdrage van 6 euro komen we uit op 11 miljoen euro aan plezier dat verloren is gegaan.

Plezier	Hardloop- en wielerevenementen	'hallmark' evenementen
Deelnemers/bezoekers	1.860.000	2.900.000
Gemiddelde maatschappelijke waarde per bezoek/deelname	€ 6,00	€ 60,00
Minimale waarde	€ 11.000.000	€ 174.000.000

- ▶ Bij de 32 'hallmark' sportevenementen kunnen we de ticketprijs hanteren als een minimale waarde die bezoekers aan plezier verwachten te ervaren. Omdat niet elk evenement een betaalde toegang had, nemen we de gemiddelde toegangsprijs van de 21 evenementen die dit wel hadden, als uitgangspunt. De gedachten hierachter is dat ook gratis evenementen voor ongeveer evenveel plezier zorgen, maar dat dit evenement via andere partijen

² Meer informatie over de gezondheidswaarde van additionele Beweegminuten de studie van Schoemaker & van Genderen (2017) bij de Marikenloop 2017.

³ We gaan uit van 930.000 deelnemers (zie 3.1 over gezondheid) die in de periode 15 maart tot 1 september aan gemiddeld 2 evenementen zouden hebben

deelgenomen. Het gemiddelde ligt op 4,3 hardloopevenementen en 2,6 wielerevenementen per jaar (Hover & Hoeijmakers, 2018; Wielersportmonitor, 2017)

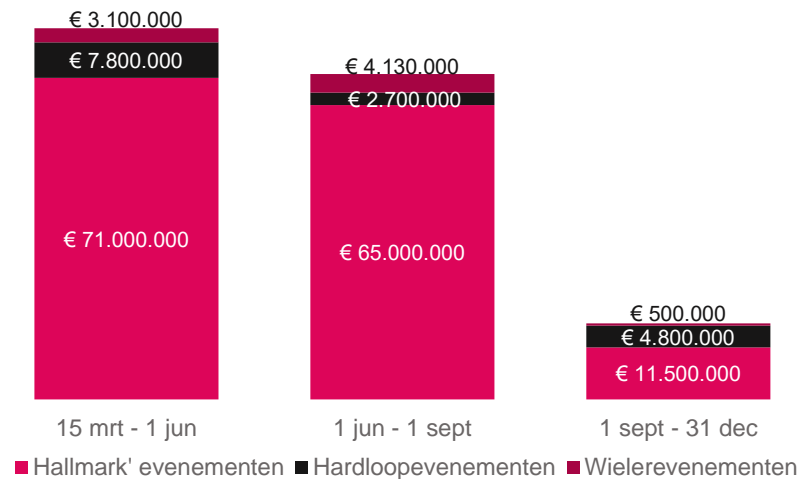
gefinancierd wordt. De gemiddelde ticketprijs van de 11 grootste (betaalde) evenementen komt neer op ongeveer 60 euro.

- ▶ Met een totaal van 2.9 miljoen bezoeken bij de afgelaste 'hallmark' sportevenementen komen we uit op een minimale maatschappelijke waarde van 174 miljoen euro aan plezier. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat andere maatschappelijke effecten zoals trots en sociale cohesie, maar ook negatieve waarde zoals overlast en (verkeers)hinder voor met name een klein deel van de bevolking die meestal zelf niet bij het evenement betrokken is, niet zijn meegenomen.

4. Conclusie

- ▶ De coronamaatregelen hebben grote invloed gehad op de financiële situatie van sportevenementen. In de periode van 15 maart tot 1 juni zijn alle evenementen geannuleerd of waar mogelijk verplaatst. Omdat wij schatten dat hiermee 100% van de kosten verloren is gegaan, is de financiële schade van de maatregelen in deze periode bijna 82 miljoen euro. Vooral verplaatsing van de grootschalige sportevenementen zoals de Dutch Grand Prix Zandvoort en de Invictus Games in Den Haag veroorzaakt een groot deel van deze schade.
 - ▶ Hetzelfde geldt voor de periode 1 juni tot 1 september. Ook al mogen vanaf 1 juli onder voorwaarden evenementen worden georganiseerd, toch zijn nu al veel evenementen geannuleerd of op (veel) kleinere schaal georganiseerd. Ook hier komt de schade voornamelijk door een paar grote sportevenementen zoals o.a. de organisatie van het EK Voetbal in Amsterdam. Wij schatten dat de coronamaatregelen tot 1 september nog eens 72 miljoen euro aan financiële schade voor de organisatoren veroorzaken.
 - ▶ Omdat sommige evenementen ook na 1 september geannuleerd zijn en minimale afstanden tussen deelnemers en bezoekers moet worden gegarandeerd, schatten we in dat hier nog zo'n 16 miljoen euro aan financiële schade ontstaat. Doordat vele evenementen vergunningsplichtig zijn is het voor organisatoren moeilijk de eerder geannuleerde evenementen te verschuiven. Daarnaast geeft
- verschuiving druk op de toch al volle kalender in de periode augustus-oktober waardoor er verdringing van het mogelijke aantal deelnemers is te verwachten.
- ▶ Deze financiële schade wordt voor de commerciële organisatoren verzacht door de TOGS- en de NOW-regeling die een deel van de vaste (personeels)kosten vergoeden. Aangezien de verwachting is dat een aantal grotere sportevenementen hier gebruik van heeft kunnen maken, kan de schade voor een deel gecompenseerd zijn. Vooral de werkgelegenheid zal kunnen worden behouden, mits de (professionele) organisaties het hoofd boven water kunnen houden.
 - ▶ Daarnaast zijn er een groot aantal kleinere evenementen die georganiseerd worden door verenigingen en stichtingen die hier geen gebruik van hebben kunnen maken. Ook werken zij hoofdzakelijk met vrijwilligers. Hiervoor is de inschatting dat zij weliswaar een – in sommige gevallen substantiële – inkomstenbron mislopen, maar dat dit niet de belangrijkste financiële pijler voor hun organisatie zal zijn. .
 - ▶ Voor wat betreft grootschalige incidentele evenementen (zoals Grand Prix F1 en de Invictus Games) verwachten we dat zij meer incidentele kosten hebben die volgend jaar opnieuw gedaan moeten worden, terwijl terugkerende evenementen verliezen kunnen afschrijven over meerdere jaren. Bovendien kunnen deze organisaties meer buffers hebben en ook wat gemakkelijker extra kosten proberen terug te verdienen op andere manieren.

Financiële schade sportevenementen door coronamaatregelen in 2020

- Mogelijk zijn er ook besparingen gerealiseerd doordat organisatoren hun evenement tijdig hebben geannuleerd voordat een (groot deel) van de kosten gemaakt werden. Op basis van een aantal gesprekken met evenementorganisatoren hebben we hiervoor een inschatting durven maken. Voor hardloop- en wielerevenementen gaan we uit dat in de tweede fase 50% van de kosten konden worden gerealiseerd. Bij de 'hallmark' evenementen ligt dit lager (rond de 10%). Bovendien schatten we dat zij voor ongeveer 20 miljoen euro aan steunmaatregelen hebben gekregen vanuit de overheid.
- Al met al schatten we in dat rekening houdend met de opbrengsten uit de regelingen en besparingen, de totale financiële schade bij

sportevenementen door de coronamaatregelen rond de 125 miljoen euro komt te liggen (147,5 miljoen schade – 22,5 miljoen besparingen en steunmaatregelen). Deze forse schadepost zal veel organisatoren in de financiële problemen brengen. Wanneer een financiële reserve ontbreekt, steun vanuit (lokale) overheden achterblijft of deelnemers/bezoekersaantallen bij komende edities teruglopen, verwachten wij dat een substantieel deel van de huidige evenementen gaan verdwijnen.

- De maatschappelijk effecten liggen vooral in het gemis aan plezier van een collectieve ervaring dat mensen mislopen door het annuleren van deze sportevenementen. Wij schatten de waarde hiervan op 185 miljoen euro. Het annuleren van deelnemerevenementen zoals hardlopen en fietsen zorgen voor nog eens voor een gezondheidsschade van ongeveer 8,9 miljoen euro. Deze waarde wordt voor een groot deel veroorzaakt door kleinere organisatie zoals verenigingen. Hiervoor is de zorg vooral dat door de coronacrisis de evenementen niet alleen in 2020 niet doorgaan, maar dat ook in de toekomst een deel van deze evenementen niet meer georganiseerd wordt. Hierbij speelt angst en onzekerheid (2e, 3e golf of andere virussen) en economische recessie mogelijk een rol. De coronacrisis zou via een structureel kleiner aanbod van sportevenementen en een langdurige maatschappelijk effect kunnen nalaten.

Geraadpleegde bronnen

- ▶ Beckhuis H., Tolsma J. (2020). Onderzoek wijst uit: hardlopers lopen minder in Corona-tijd. Afkomstig van <https://www.ru.nl/activeliving/vm/onderzoek-wijst-hardlopers-lopen-minder-corona/>
- ▶ Hover, P., & Hoeijmakers, R. (2018). Evenementen: aanjager voor sportdeelname: deelname aan loop-, fiets- en wandelsportevenementen als stimulans voor sportdeelname, factsheet 2018/11. Utrecht: Mulier Instituut.
- ▶ Hover, P., Eldert, P. van, Oprins, I. (2019). Hardlopen: grenzen aan groei. Mulier Instituut: Utrecht
- ▶ Kamper, M., (2016)., Op weg naar belevingsvolle en sterke wielersportevenementen in Gelderland - Samenwerking bij wielersportevenementen. Hogeschool van Arnhem en Nijmegen: Nijmegen.
- ▶ Nederlandse sportraad (2017). Analyse van 25 grote sportevenementen in Nederland. Afkomstig van <https://www.nederlandse-sportraad.nl/>
- ▶ NTFU (2017). Wielersportmonitor 2017. Afkomstig van: <https://www.ntfu.nl/de-ntfu/fietsen-in-cijfers>
- ▶ NTFU (2020). Wielersportmonitor 2020. Afkomstig van: <https://www.ntfu.nl/de-ntfu/fietsen-in-cijfers>
- ▶ Respons (2016). Sport evenementen monitor 2016: met de 50 grootste sportevenementen van Nederland. Amsterdam: Repons.
- ▶ Rijksoverheid (2020). Nederlandse aanpak en maatregelen tegen het coronavirus. Afkomstig van: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/nederlandse-maatregelen-tegen-het-coronavirus>
- ▶ RTL Nieuws (2019). De hardloophype: dit jaar meer dan honderd evenementen per maand. Afkomstig van <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/4723976/hardloopen-hardloopwedstrijd-evenement-kaart-rennen-marathon>
- ▶ Schoemaker J., Boer, W. de, (2016). Brancherapport Sport. De atletiekeconomie. Mulier Instituut: Utrecht.
- ▶ Schoemaker, J., Genderen, S. van, & Horst, I. ter (2017). Deelnemersprofiel & gezondheidswaarde Marikenloop 2017. Nijmegen: Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.
- ▶ WHO (2020) Key planning recommendations for mass gatherings in the context of COVID-19. Afkomstig van <https://www.who.int/publications/i/item/10665-332235>

Bijlage 1 Grootschalige evenementen

Nr	Hallmark evenement	Originele datum	Afgelast
1	Wooning Zesdaagse Rotterdam	02-01-2020 t/m 12-01-2020	Nee
2	Tata Steel Chess	10-01-2020 t/m 26-01-2020	Nee
3	Jumping Amsterdam	23-01-2020 t/m 26-01-2020	Nee
4	ABN AMRO Tennistoernooi	10-02-2020 t/m 16-02-2020	Nee
5	KPN marathon cup	27-2-2020	Nee
6	Indoor Brabant	12-03-2020 t/m 15-03-2020	Nee
7	ISU World cup Final	07-03-2020 t/m 08-03-2020	Nee
8	Korfbal League finale	4-4-2020	Ja
9	Swim Cup	09-04-2020 t/m 12-04-2020	Ja
10	Amstel Gold Race	18-04-2020 t/m 19-04-2020	Ja
11	KNVB Bekerfinale	19-4-2020	Ja
12	Formule 1	3-5-2020	Ja
13	Invictus Games	9-05-2020 t/m 16-05-2020	Ja
14	Fanny Blankers Koen Games	1-6-2020	Ja
15	Delta Lloyd North Sea Regatta	04-06-2020 t/m 07-06-2020	Ja
16	Libema open	08-06-2020 t/m 14-06-2020	Ja
17	EK 2020	12-06-2020 t/m 12-07-2020	Ja
18	CHIO	18-06-2020 t/m 21-06-2020	Ja
19	Haarlemse Honkbalweek	26-06-2020 t/m 05-07-2020	Ja
20	TT Assen	28-6-2020	Ja
21	WK Ultimate Frisbee	11-07-2020 t/m 18-07-2020	Ja
22	Skûtsjesilen	18-07-2020 t/m 31-07-2020	Ja
23	Vierdaagse	21-07-2020 t/m 24-07-2020	Ja
24	Olympic Experience	24-07-2020 t/m 09-08-2020	Ja
25	Sneekweek	31-07-2020 t/m 06-08-2020	Ja
26	Start Vuelta	14-08-2020 t/m 16-08-2020	Ja
27	Eneco Tour/Bincbank	31-08-2020 t/m 06-09-2020	Ja
28	Nations League Amsterdam	04-09-2020 t/m 14-11-2020	Nee
29	KLM Open	17-09-2020 t/m 20-09-2020	Nee
30	Nationale Sportweek	18-09-2020 t/m 27-09-2020	Nee
31	Military Boekelo	01-10-2020 t/m 04-10-2020	Ja
32	Ben Bril memorial	26-10-2020	Nee

Bijlage 2 Hardloop- en wielerevenementen

Nr	Hardloopevenementen	Originele datum	Afgelast
1	Egmond halve marathon	12-1-2020	Nee
2	Midwinter marathon Apeldoorn	2-2-2020	Nee
3	CPC loop Den Haag	8-3-2020	Nee
4	Venloop Venlo	29-3-2020	Ja
5	Zandvoort City Run	29-3-2020	Ja
6	Rotterdam marathon	5-4-2020	Ja
7	Utrecht marathon	19-4-2020	Ja
8	Enschede marathon	19-4-2020	Ja
9	Hilversum City run	17-5-2020	Ja
10	Marikenloop	17-5-2020	Ja
11	Tilburg ten miles	6-9-2020	Ja
12	Dam tot Damloop	20-9-2020	Ja
13	Singelloop Breda	4-10-2020	Nee
14	4 mijl Groningen	11-10-2020	Nee
15	Marathon Eindhoven	11-10-2020	Nee
16	Amsterdam marathon	18-10-2020	Nee
17	Zevenheuvelenloop	15-11-2020	Nee

Nr	Wielerevenementen	Originele datum	Afgelast
1	Joop Zoetemelk Classic	21-3-2020	Ja
2	Amstel Gold Race	18-04-2020	Ja
3	Ronde van Arnhem	3-05-2020	Ja
4	Classico Boretti	16-5-2020	Ja
5	KlimClassic	21-5-2020	Ja
6	Zwijndrecht-Zwijndrecht	23-5-2020	Ja
7	Limburgs Mooiste	06-06-2020	Ja
8	Jean Nelissen Classic	13-6-2020	Ja
9	Ronde van Nijmegen	21-6-2020	Ja
10	JanJanssen Classic	22-6-2020	Ja
11	Gran Fondo Drenthe	12-7-2020	Ja
12	Gerrie Kneteman Classic	13-9-2020	Ja
13	Dam-tot-Dam Classic	20-9-2020	Ja